

Verkenkend natuuronderzoek rotonde Mijdrechtse Dwarsweg Maricken II te Wilnis

Oriënterend natuuronderzoek in het kader van de wet- en
regelgeving voor natuur

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp
Projectnummer

Handelsregister 30129769
Ronde Maricken II
51016012

Klant
Versie

Blauwhoed B.V.
D1

Datum
Auteur
Document referentie

15-08-2023
Daisy de Vries
NL23-648800269-57295

Gecontroleerd door

Rietje Klous

Vrijgegeven door

Pauline Maas

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding.....	4
1.2	Kader van het onderzoek	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Beschrijving van het plangebied.....	5
2.1	Ligging van het plangebied en begrenzing	5
2.2	Beschrijving van het plangebied en impressie	6
2.3	Voorgenomen activiteiten.....	8
3	Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden	9
3.1	Toetsingskader.....	9
3.2	Resultaten	9
3.3	Analyse en toetsing van mogelijke effecten	10
3.4	Conclusie Natura 2000-gebieden	11
4	Wet natuurbescherming: soortenbescherming	12
4.1	Toetsingskader.....	12
4.2	Methode	12
4.3	Resultaten en conclusie	13
4.3.1	Vaatplanten.....	13
4.3.2	Grondgebonden zoogdieren	13
4.3.3	Vleermuizen	14
4.3.4	Vogels	15
4.3.5	Reptielen.....	19
4.3.6	Amfibieën	20
4.3.7	Vissen	21
4.3.8	Ongewervelden.....	21
5	Natuurbeleidskaders.....	23
5.1	Toetsingskader.....	23
5.2	Resultaten	23
5.3	Conclusie.....	23
6	Conclusies en aanbevelingen	27
6.1	Natura 2000.....	27
6.2	Soortenbescherming	27
6.3	Natuurbeleidskaders	28
	Referenties	29
	Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid	30

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Aan de rand van het dorp Wilnis, gemeente De Ronde Venen, worden twee nieuwbouwwijken gebouwd, Marickens I en II. Om de aansluiting van deze woonwijken op het wegennet te regelen, wordt een rotonde aangelegd. Wanneer de voorgenomen ontwikkelingen negatieve effecten kunnen hebben op beschermde plant- of diersoorten of beschermde gebieden, dient dit te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. Om een beeld te kunnen vormen van de mogelijk aanwezige beschermde natuurwaarden en de mogelijke effecten hierop is voorliggend verkennend natuuronderzoek uitgevoerd door Sweco Nederland B.V.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen waarbij mogelijk beschermde natuurwaarden worden aangetast dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende voor het project relevante kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn);
 - Soorten;
- Provinciaal beleid:
 - Natuurnetwerk Nederland (NNN);
 - Andere provinciaal beschermde gebieden buiten het NNN: ganzenrustgebied, Groene contour en weidevogelkerngebied;
- Gemeentelijk beleid.

Het verkennend onderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op de beschermde Natura 2000-gebieden, beschermde soorten en op de natuurbeleidskaders. Houtopstanden worden in dit natuuronderzoek niet getoetst, omdat er geen bomen gekapt zullen worden.

In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die eventueel moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend veldonderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Een verkennend natuuronderzoek heeft een geldigheid van 2 tot 3 jaar, tenzij de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd.

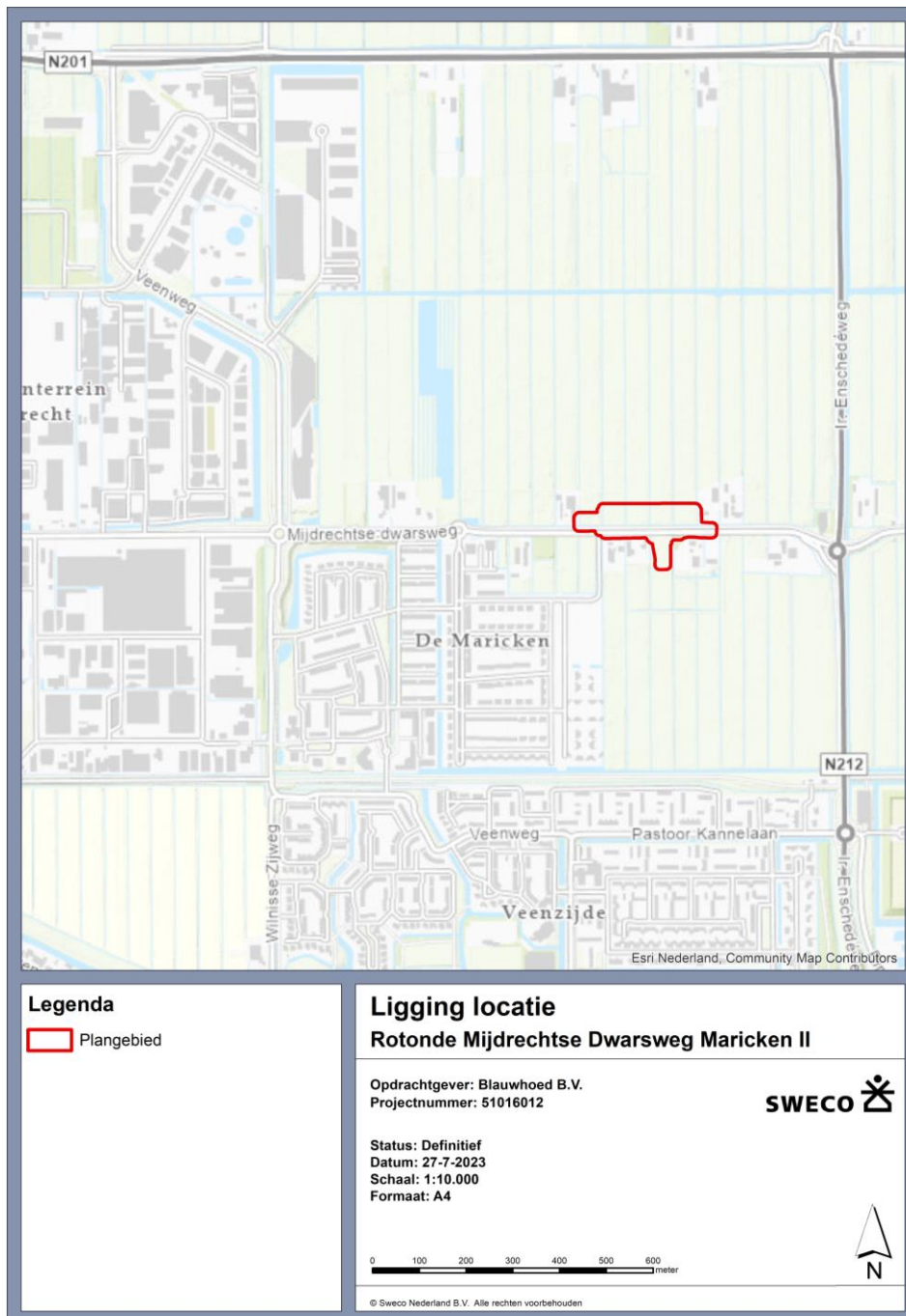
1.3 Leeswijzer

In het volgende hoofdstuk is een beschrijving van het plangebied en de voorgenomen werkzaamheden opgenomen (hoofdstuk 2). In de daaropvolgende hoofdstukken zijn de bevindingen weergegeven van het verkennend natuuronderzoek voor de hoofdaspecten Natura 2000 (hoofdstuk 3, soortenbescherming (hoofdstuk 4) en provinciaal beleid (hoofdstuk 5). In het laatste hoofdstuk zijn de conclusies en het advies opgenomen (hoofdstuk 6). De toetsingskaders bij het beleid worden gegeven in Bijlage 1.

2 Beschrijving van het plangebied

2.1 Ligging van het plangebied en begrenzing

Het plangebied is gelegen in Wilnis gemeente De Ronde Venen in de Provincie Utrecht (Figuur 2.1). Het plangebied wordt aan de noord- en zuidzijde begrenst door verschillende agrarische percelen. Rondom het plangebied zijn enkele woningen en bijbehorende bebouwingen gelegen.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied.

2.2 Beschrijving van het plangebied en impressie

Het plangebied bestaat voor een deel uit de huidige Mijdrechtse Dwarsweg en uit de omliggende agrarische weilanden met slootjes. Er staan langs de weg geen bomen, de bermen bestaan hoofdzakelijk uit grassen. Verder zijn bij de omliggende woningen ook tuinen aanwezig, met verschillende opgaande groene struiken en bomen.

Een aantal van de percelen zijn kort gemaaid, anderen hebben wat langere en meer diverse vegetatie. Soorten die voorkomen op de weilanden zijn Engels raaigras, wat akkerdistel, witte klaver, diverse boterbloemen, waterbies, veldbeemdgras, kamille, varkensgras, krulzuring en gestreepte witbol. De waterkanten zijn begroeid met gele lis, witte dovenetel, engelwortel, riet en veenwortel. In de bermen staan daarnaast ridderzuring, duizendblad, fluitenkruid, haagwinde en grote brandnetel. Figuur 2.2 t/m Figuur 2.6 geven een visuele weergave van het plangebied.

Figuur 2.2 Weiland ten noorden van de Mijdrechtse Dwarsweg, met links net buiten het plangebied het erf van huisnummer 30.

Figuur 2.3 De percelen en sloten met eenvoudig toegankelijke oever ten noorden van de Mijdrechtse Dwarsweg.

Figuur 2.4 De percelen en sloten ten noorden van de Mijdrechtse Dwarsweg met rechts woning en schuren van huisnummer 20 net buiten het plangebied.

Figuur 2.5 Het tankstation en een tuin aan de zuidkant van de Mijdrechtse Dwarsweg.

Figuur 2.6 Perceel aan de zuidkant van de Mijdrechtse Dwarsweg.

2.3 Voorgenomen activiteiten

Voor de rotonde zal een tijdelijke weg aangelegd worden op de percelen bovenliggend aan de Mijdrechtse Dwarsweg. De oude sloten die hier liggen zullen daarvoor gedempt worden en nieuwe sloten worden aangelegd. Hierna zal voorbelasting worden geplaatst voor de nieuwe weg, welke daarna geasfalteerd wordt. Er zullen gestuurde boringen plaatsvinden voor verleggen van kabels en leidingen en er zal nieuwe verlichting geplaatst worden. De planning en doorlooptijd van de werkzaamheden zijn nog niet bekend.

3 Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

3.1 Toetsingskader

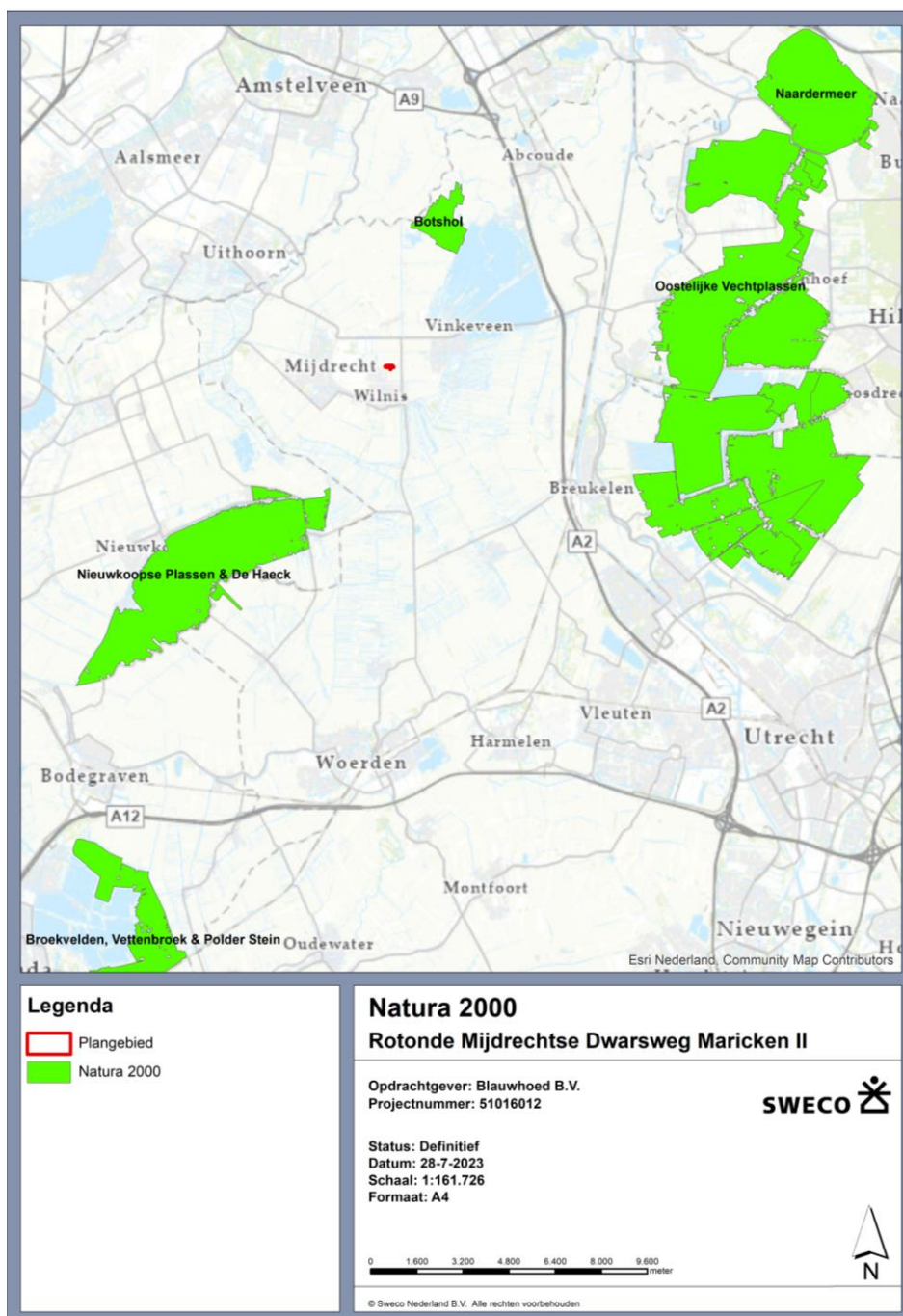
De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In het aanwijzingsbesluit van LNV is aangegeven welke natuurwaarden kwalificerend zijn op grond van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn. Hierin zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitattypen en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

In dit verkennend natuuronderzoek wordt getoetst of plannen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten of habitattypen voor de het betreffende Natura 2000-gebieden. Wanneer effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn, zijnde een voortoets, passende beoordeling of ADC-toets. In Bijlage 1 wordt het toetsingskader in meer detail beschreven. Bij de toetsing is gekeken naar de Natura 2000-gebieden tot op 10km afstand van het plangebied. Dit is ruim voldoende om effecten door eventuele externe werking te voldoende mee te nemen. Enkel effecten door stikstofdepositie kunnen verder reiken.

3.2 Resultaten

De ligging van Natura 2000-gebied is in beeld gebracht middels de Natura 2000-gebiedenkaart van PDOK, beschikbaar via het Nationaal Georegister. Hieruit blijkt dat het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck op een afstand van 4,4 kilometer ten zuiden van het plangebied ligt. 4,5 kilometer ten noorden van het plangebied ligt Botshol en de Oostelijke Vechtplassen liggen op 8,9 kilometer ten oosten van het plangebied (zie Figuur 3.1).

In de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck en de Oostelijke Vechtplassen liggen stikstofgevoelige habitattypen: kranswierwateren, vochtige heiden (laagveengebied), blauwgraslanden, overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden), galigaanmoerassen en hoogveenbossen. In Botshol zijn de stikstofgevoelige habitattypen kranswierwateren, glanshaver- en vossenstaartheuvels, overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden), galigaanmoerassen en hoogveenbossen aanwezig.

Figuur 3.1 Ligging van plangebied ten opzichte van Natura 2000-gebied(en).

3.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

De Natura 2000-gebieden liggen op minstens 4400 meter afstand van het plangebied. Het plangebied ligt dus niet binnen de begrenzing van Natura 2000-gebieden en kan door externe werking niet van belang zijn voor de draagkracht van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. De Habitat- en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor de nabijgelegen gebieden zijn aangewezen, hebben tevens geen ecologische relatie met het plangebied. Het plangebied is daarmee niet van belang voor de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden.

Directe effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring reiken tot enkele honderden meters ver en zijn vanwege de relatief grote afstand tot de meest nabijgelegen Natura 2000-gebieden op voorhand uitgesloten.

De werkzaamheden zullen gepaard gaan met emissie van stikstof. Stikstofemissie kan optreden tijdens zowel de aanlegfase als de gebruiksfase. Deze emissies kunnen zich verplaatsen over grote afstanden en zodoende resulteren in stikstofdeposities in Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden zoals Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, Botshol en de Oostelijke Vechtplassen.

3.4 Conclusie Natura 2000-gebieden

Uit de analyse blijkt dat er een toename aan stikstofdepositie kan optreden. Een AERIUS-berekening is nodig uitsluitend te geven over een eventuele toe- of afname aan stikstofdepositie tijdens de aanlegfase en gebruiksfase. Op basis van de resultaten van de AERIUS-berekening dient te worden bepaald of er aanvullend onderzoek naar de effecten van stikstofdepositie in de vorm van een ecologische of passende beoordeling benodigd is, of dat het project zonder aanvullend onderzoek doorgang kan vinden.

4 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

4.1 Toetsingskader

Soortenbescherming is geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). De beschermde soorten in Nederland zijn in te delen in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en Andere beschermde soorten. Het is verboden soorten van de eerste twee categorieën te vangen, doden, verstoren of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op soorten uit de derde categorie. Soorten uit de laatste categorie kunnen door het bevoegd gezag onder voorwaarden vrijgesteld worden van de verbodsbepalingen. Het toetsingskader voor soortenbescherming wordt nader beschreven in Bijlage 1.

4.2 Methode

Het actueel en potentieel voorkomen van beschermde soorten in het plangebied is onderzocht middels een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gedaan. Vanwege de te verwachten effecten zijn de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten hierop tot 500 meter van het plangebied onderzocht. De effecten van de werkzaamheden zullen gezien hun aard naar verwachting niet ver reiken, maximaal enkele honderden meters.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in de plangebieden en omgeving. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas¹), regionale verspreidingsatlassen en, wanneer beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt van de afgelopen 5 jaar.

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van beschikbare gegevens en een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in de plangebieden (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek heeft plaats gevonden op 20 juni 2023 door Daisy de Vries, deskundig ecooloog van Sweco.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling wordt een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(groepen)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt door de voorgenomen activiteit. Hieruit wordt duidelijk voor welke soort(groepen) er nader (veld)onderzoek en eventueel het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb aan de orde is. Het onderzoek beperkt zich tot op grond van de Wnb beschermde planten- en diersoorten.

¹ www.verspreidingsatlas.nl

Niet-beschermd Rode Lijst-soorten die in de plangebieden (kunnen) voorkomen, zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten, worden niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij kunnen echter wel worden benoemd ten behoeve van bovenwettelijke maatregelen.

4.3 Resultaten en conclusie

4.3.1 Vaatplanten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde vaatplanten in de omgeving van het plangebied. Beschermde vaatplanten komen voornamelijk voor in stabiele (voedselarme) habitattypen, zoals duinen, heiden en venen. Het plangebied bestaat uit voedselrijk grasland. De specifieke habitateisen van beschermde vaatplanten komt hiermee niet overeen, de grond is of te zuur of omliggende vegetatie is te hoog en de grond te bedekt, waardoor geschikte groeiplaatsen ontbreken. Ook zijn geen beschermde soorten waargenomen tijdens veldbezoek.

Effectanalyse en conclusie

In verband met het niet voorkomen van geschikt leefgebied voor de beschermde vaatplanten en afwezigheid in de verspreidingsdata, worden negatieve effecten op beschermde vaatplantensoorten uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde planten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot planten niet nodig.

4.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde grondgebonden zoogdieren in de omgeving van het plangebied. Het plangebied zelf bevat geen rommelhoekjes, huizen, dijken en bomen met geschikte holtes of nesten (voor bijvoorbeeld boomkruiper en eekhoorn). Het water is niet schoon en voedselrijk met te weinig ontwikkelde watervegetatie (voor bijvoorbeeld otter, Noordse woelmuis en waterspitsmuis). Er zijn geen daarnaast holen waargenomen binnen het plangebied. Geschikt leefgebied, schuilplaatsen of verblijfplaatsen van deze soorten zijn daarmee niet aanwezig of te verwachten. Bovendien is het plangebied ingesloten door N-wegen, waardoor het plangebied moeilijk toegankelijk is voor deze grondgebonden zoogdieren.

Op basis van het aanwezige habitat kunnen wel de volgende vrijgestelde beschermde soorten worden verwacht: egel, haas, huisspitsmuis en veldmuis. Er zijn geen holen waargenomen binnen het plangebied, verblijfplaatsen worden daarom niet verwacht.

Effectanalyse en conclusie

Aangezien de aanwezigheid van beschermde niet-vrijgestelde soorten kan worden uitgesloten, kunnen effecten van de werkzaamheden op deze soorten ook worden uitgesloten.

Wanneer de werkzaamheden rustig worden opgestart en in een richting wordt gewerkt, zullen de beschermde vrijgestelde soorten haas, huisspitsmuis en veldmuis zich tijdens het werken niet binnen het plangebied ophouden. Ze zullen daardoor door de werkzaamheden niet gedood worden.

Gezien een groot deel van de weilanden blijft bestaan, blijft er voldoende geschikt habitat in de omgeving voor de soorten om in te verblijven, de staat van instandhouding wordt daarmee niet negatief beïnvloed.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde zoogdieren is niet nodig. Omdat er geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van voorkomende soorten verwacht wordt, is het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot grondgebonden zoogdiersoorten niet nodig.

4.3.3 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van vleermuissoorten in de omgeving van het plangebied. Op basis van de aanwezige biotopen en de algemene verspreidingsgegevens kunnen gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger worden verwacht.

Vaste rust- en voorplantingsplaatsen

Vaste rust- en voorplantingsplaatsen van vleermuizen zijn op basis van de keuze in verblijfplaatsen globaal in twee soorten te verdelen: soorten die hun verblijfplaats in gebouwen hebben en vleermuizen die hun verblijfplaats in bomen hebben (Dietz & Nill, 2011).

Gebouwbewonende soorten, zoals de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, baardvleermuis, franjestaart (zeldzaam) en gewone grootoorvleermuis, hebben hun verblijfplaatsen in allerlei kleine holten in gebouwen, zoals in een spouwmuur en achter gevelbetimmering. De gebouwen in de omgeving, waaronder de boerderij aan de Mijdrechtse Dwarsweg 30 en de gebouwen aan de Mijdrechtse Dwarsweg 20, 21 en 25 direct naast het plangebied zijn geschikt voor gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger door diverse openingen in het gebouw en het pannendak (Figuur 4.1 t/m Figuur 4.4). De gebouwen zullen door de werkzaamheden niet worden aangetast, maar wel zal nieuwe verlichting worden geplaatst. Dit kan mogelijk tot verstoring leiden van aanwezige vleermuizen.

Boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, watervleermuis, franjestaart, baardvleermuis en ruige dwergvleermuis hebben hun verblijfplaatsen onder andere in holtes en achter loszittende bast in bomen. De bomen langs het plangebied zijn mogelijk geschikt als verblijfplaats, gezien een aantal kleine spleten aanwezig zijn. De bomen zullen door de werkzaamheden niet worden aangetast, maar wel zal nieuwe verlichting worden geplaatst. Dit kan mogelijk tot verstoring leiden van aanwezige vleermuizen.

Naast verblijfplaatsen zijn foerageergebieden en vliegroutes ook van belang voor vleermuizen. Essentiële vliegroutes en belangrijke foerageergebieden die van belang zijn voor het voortbestaan van een populatie, zijn jaarrond beschermd.

Foerageergebieden

Vleermuizen foerageren bijna altijd boven vegetatie of water, aangezien zich daar veel prooien bevinden. De sloten binnen het plangebied zijn hiervoor geschikt. Er is echter weinig beschutting aanwezig in het open plangebied, waardoor het minder interessant is als foerageergebied.

Vliegroutes

Verschillende soorten vleermuizen maken voor hun vliegroute gebruik van lijnvormige elementen in het landschap, zoals bomenrijen en watergangen.

Dergelijke elementen zijn binnen het plangebied niet aanwezig, de sloten zijn hiervoor te smal.

Effectanalyse en conclusie

Door het voorgenomen plan worden geen verblijfplaatsen van vleermuizen vernietigd, gezien de afwezigheid van geschikte plekken hiervan binnen het plangebied. Direct naast het plangebied zijn mogelijk wel verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig. Indien in de omgeving hiervan verlichting geplaatst wordt, of wanneer tijdens de aanlegwerkzaamheden hier bouwverlichting op schijnt, kan verstoring van de verblijfplaatsen plaatsvinden.

Gezien het vele groen in de omgeving waar vleermuizen kunnen foerageren, is het plangebied geen essentieel foerageergebied. Werkzaamheden hebben daarmee geen effect op essentieel foerageergebied.

Gezien de afwezigheid van geschikte elementen die kunnen dienen als vliegroute, zullen de werkzaamheden geen vliegroutes vernietigen of verstoren.

Er dient voorkomen te worden dat de verlichting die geplaatst wordt uitstraalt naar woningen en/of bomen waarin vleermuizen potentieel een verblijfplaats hebben. Indien dit niet te voorkomen kan worden, dient bijvoorbeeld ecodynamische verlichting geïnstalleerd te worden, waarbij de intensiteit, kleur, momenten van branden en richting van de verlichting kan variëren, afhankelijk van de behoefte.

Wanneer niet voorkomen kan worden dat mogelijk verblijfplaatsen in bomen en huizen extra verlicht worden, dient een aanvullend onderzoek de aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen aan te tonen. Dit onderzoek dient plaats te vinden tussen half mei en eind september, door vijf bezoeken uit te voeren. Als uit dit onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen aanwezig zijn en deze negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden, zal een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden. Bij een dergelijke ontheffing dient te worden aangetoond dat sprake is van een in wet genoemd belang voor het plaatsen van aanvullende verlichting welke leidt tot verstoring van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en dat er redelijkerwijs geen andere alternatieven mogelijk zijn. Ook zullen mitigerende en compenserende maatregelen in dat geval genomen moeten worden.

4.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 tot en met 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn. Er kunnen zich echter uitzonderingssituaties voordoen waarbij het nest van een bepaalde soort geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Categorie 5-soorten hebben enkel een jaarrond beschermd nest wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. De categorieën zijn toegelicht in Bijlage 1.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 1 - 4)

De NDFF toont in de wijde omgeving van het plangebied waarnemingen van buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, slechtvalk, sperwer en wespandief.

De buizerd, havik, sperwer en wespandief broeden vooral in hogere bomen, waarbij zij een voorkeur hebben voor bosranden. Ook broeden ze wel in lanen of solitaire bomen.

Daarnaast hebben ze een voorkeur voor open land waar makkelijk gejaagd kan

worden (Vogelbescherming). De omgeving van het plangebied bevat een aantal bomen, maar hierin zijn geen nesten waargenomen, waardoor het vrijwel uitgesloten is dat deze soorten hier nestelen. Het is niet uit te sluiten dat deze soorten het plangebied en de omgeving soms gebruiken om te foerageren, maar gezien het vele geschikte foerageergebied in de wijde omgeving vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied.

Gierzwaluw broedt vooral in steden en dorpen, waar hij nestelt in donkere holtes in ventilatieschachten, spleten in muren, onder dakpannen en in kerktorens. Ze jagen boven uiteenlopende habitats in dorpen en steden. Al het voedsel wordt gevangen in de lucht, ze zijn gespecialiseerd in het vangen van insecten in volle vlucht. Daarvoor zoeken ze meestal de luchtlagen op die op dat moment de meeste insecten bevatten, en dat kan best een flinke hoogte zijn (Vogelbescherming; BIJ12a, 2017). De gebouwen rondom het plangebied, waaronder de boerderij aan de Mijdrechtse Dwarsweg 30 en de gebouwen aan de Mijdrechtse Dwarsweg 20, 21 en 25 die tegen het plangebied aan liggen, zijn potentieel geschikt voor de soort om in te broeden (Figuur 4.1 t/m Figuur 4.4). Het is niet uit te sluiten dat de soorten het plangebied en de omgeving soms gebruiken om te foerageren, maar gezien het vele geschikte foerageergebied in de wijde omgeving en de hoogte van foerageren, vormt het plangebied geen essentieel foerageergebied.

De huismus gedijt het best in een omgeving die sterk beïnvloed is door menselijke activiteiten (Vogelbescherming; BIJ12, 2023). De gebouwen in de omgeving van het plangebied, waaronder de boerderij aan de Mijdrechtse Dwarsweg 30 en de gebouwen aan de Mijdrechtse Dwarsweg 20, 21 en 25 direct naast het plangebied, bevatten geschikte invliegopeningen en zijn daarmee mogelijk geschikt voor de soort om in te broeden. Ook het erf van de gebouwen aan de Mijdrechtse Dwarsweg 20 en 30 zijn geschikt bevonden als functioneel leefgebied voor de huismus, gezien de aanwezigheid van schuilmogelijkheden in de heggen, foerageermogelijkheden in de bomen, water voor drinkplek en zand om een zandbad in te nemen (Figuur 4.1 t/m Figuur 4.4). Bovendien is de soort waargenomen op het erf bij huisnummer 30 tijdens het veldbezoek.

Nesten van de slechtvalk bevinden zich doorgaans in nestkasten, op schoorstenen, gevels of andere hoge locaties. Deze soort jaagt vaak ver van het nest, in open landschap. De voedselkeuze wordt sterk bepaald door het aanbod, de slechtvalk wordt aangetrokken door grote concentraties vogels (hoogwatervluchtplaatsen steltlopers, weidevogelgebieden buiten de stad, spreekwenslaapplaatsen en groepen duiven) (Vogelbescherming). Aangezien geschikt broedgebied ontbreekt binnen het plangebied, is het vrijwel uitgesloten dat deze soort hier zal nestelen. Het is niet uit te sluiten dat de soort de omgeving het plangebied soms gebruikt om te foerageren, maar gezien het vele geschikte foerageergebied in de wijde omgeving vormt het plangebied dan geen essentieel foerageergebied.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (cat. 5)

De NDFF toont in de wijde omgeving van het plangebied waarnemingen van blauwe reiger, boerenzwaluw, ekster, grote bonte specht, huiszwaluw, ijsvogel, koolmees, oeverzwaluw, pimpelmees, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte kraai en zwarte roodstaart.

Er zijn tijdens het veldbezoek geen waarnemingen gedaan van deze of andere jaarrond beschermde nesten categorie 5. Het plangebied zelf is niet geschikt als nestplaats voor ijsvogel en oeverwaluw (zandige, schuine oevers of zandbergen ontbreken) en tapuit (geen holen in de grond waargenomen). Er zal niet gewerkt worden aan de huizen aan de rand van het plangebied. Wel kunnen hier aanwezige soorten mogelijk beïnvloed worden door de werkzaamheden. Voor gebouwbewoners waarvoor deze huizen en bijgebouwen geschikt zijn, namelijk boerenwaluw, huiswaluw, spreeuw en zwarte roodstaart zijn in de omgeving voldoende alternatieven in de vorm van gebouwen en schuren aanwezig. De bomen aan de rand van het plangebied kunnen mogelijk gebruikt worden als nestplaats voor blauwe reiger, ekster, grote bonte specht, koolmees, pimpelmees, torenvalk en zwarte kraai. Echter zijn er in de omgeving voldoende alternatieve bomen aanwezig waarin een nest gebouwd kan worden. De nesten van mogelijk aanwezige categorie 5 nesten zijn daarmee niet jaarrond beschermd, maar wel tijdens het broedseizoen.

Overige broedvogels

In de sloten kunnen soorten als meerkoet en wilde eend broeden, in het riet rietvogels als rietgors en snor, op de weilanden soorten als kievit en ganzen en in de bomen en struwelen boombroeders als merel.

Figuur 4.1 Boerderij en erf aan de Mijdrechtse dwarsweg 30, met pannendak en diverse invliegopeningen voor gierwaluw, huismus en vleermuis.

Figuur 4.2 Huis aan de Mijdrechtse dwarsweg 21, met pannendak en diverse invliegopeningen voor gierwaluw, huismus en vleermuis.

Figuur 4.3 Huis aan de Mijdrechtse dwarsweg 21, met pannendak en diverse invliegopeningen voor gierzwaluw, huismus en vleermuis.

Figuur 4.4 Huis aan de Mijdrechtse dwarsweg 25, met pannendak en diverse invliegopeningen voor gierzwaluw, huismus en vleermuis.

Effectanalyse en conclusie

In de directe omgeving van het plangebied zijn mogelijk verblijfplaatsen van huismus en leefgebied van huismus aanwezig. Aangezien de erven en huizen erop niet worden aangetast en heggetjes niet worden weggehaald, zullen de werkzaamheden geen effect hebben op de huismus. Wanneer deze heggetjes wel worden weggehaald of de erven anderszins worden aangetast, dient onderzocht te worden of het gebied essentieel is voor de soort, door een aanvullend onderzoek uit te voeren.

In de directe omgeving van het plangebied zijn mogelijke nestlocaties van gierzwaluw aanwezig. De werkzaamheden zullen echter geen effect hebben op deze nesten, aangezien de gebouwen blijven bestaan en de nesten niet beïnvloed worden door extra verlichting in de omgeving. Effecten van de werkzaamheden op gierzwaluw kunnen daarom worden uitgesloten. Gezien nestplaatsen en essentieel leefgebied van overige vogels met nesten van categorie 1 t/m 4 uitgesloten kunnen worden in het plangebied en in de directe omgeving, kunnen effecten van de werkzaamheden ook worden uitgesloten.

Er kunnen nesten van categorie 5 soorten aanwezig zijn binnen of in de directe omgeving van het plangebied en kunnen daarom beïnvloed worden door de werkzaamheden. Deze nesten zijn in dit geval enkel in het broedseizoen beschermd. Ook kunnen algemene broedvogels aanwezig zijn. Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. De werkzaamheden kunnen broedvogels verstoren of nesten vernietigen. Bij voorkeur worden werkzaamheden daarom uitgevoerd buiten het broedseizoen, globaal lopend van begin maart tot half augustus.

Worden werkzaamheden wel uitgevoerd tussen maart en half augustus, dan dient een ecologische inspectie op het werkgebied uitgevoerd te worden maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden. Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd.

4.3.5 Reptielen

Actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde soorten reptielen in de omgeving van het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens en het aanwezige habitat kan mogelijk ringslang verwacht. De ringslang maakt bij voortplanting gebruik van broeihopen als hopen organisch materiaal. Deze zijn tijdens het velbezoek niet waargenomen, evenals andere geschikte plekken als hopen afgestorven riet. Ringslangen hebben voorkeur voor structuurrijke plekken. De ringslang vermijdt grote oppervlaktes laag gelegen nat gebied, omdat de soort daar vaak niet alle stadia van zijn levenscyclus kan doorlopen. In het plangebied ontbreken hoger gelegen gebiedjes zoals een dijk.

Overige beschermde reptielen komen in de landelijke verspreidingsgegevens niet voor in deze omgeving. In de omgeving zijn geen losse grond, dwergstruikjes of andere geschikte vegetatie aanwezig die kunnen dienen als dekkingssplek voor hagedissoorten. In het plangebied rondom de bossen bevindt zich bovendien geen dikke strooisellaag waar de hazelworm zich onder zou kunnen bevinden. Overige beschermde soorten reptielen zijn op basis hiervan uit te sluiten.

Effectanalyse en conclusie

Het is mogelijk dat de ringslang zich af en toe bevindt en verplaatst in het plangebied. Er is echter geen broeihoop aanwezig binnen het plangebied zelf. Wanneer de werkzaamheden rustig worden opgestart en in een richting wordt gewerkt, zal de soort zich tijdens het werken niet binnen het plangebied ophouden. De ringslang zal door de werkzaamheden niet gedood worden. Gezien voldoende gelijkend geschikt habitat in de omgeving voor de soort om in te verblijven, de staat van instandhouding wordt daarmee niet negatief beïnvloed. Effecten van de werkzaamheden hierop zijn daarom ook uit te sluiten.

De aanwezigheid van overig beschermde reptielen binnen het plangebied kan worden uitgesloten, waardoor effecten van de werkzaamheden hierop daarom ook zijn uit te sluiten.

Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde reptielen is niet nodig. Omdat er geen negatieve effecten op de staat van instandhouding van voorkomende soorten verwacht wordt, is het aanvragen van een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot beschermde reptielen niet nodig.

4.3.6 Amfibieën

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF laat geen waarnemingen zien van beschermde amfibieën in de omgeving van het plangebied. Gedurende het veldbezoek zijn geen beschermde amfibieën waargenomen.

Op basis van verspreidingsgegevens in Nederland en de afwezigheid van geschikt biotoop (zoals afgesloten, zuurstofrijke plassen) kunnen alle beschermde soorten worden uitgesloten, met uitzondering van de rugstreeppad en vrijgestelde beschermde soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker (RAVON).

Een aanvullend onderzoek van Sweco in de omgeving toonde aan dat op het terrein van De Maricken I rugstreeppadden in grote getallen aanwezig zijn vanaf 2020. Het compensatiegebied dat is ingericht voor rugstreeppadden bij dit project ligt op 200 meter afstand van het huidige plangebied (de Vries, 2020), maar hier ligt wel de drukke Mijdrechtse Dwarsweg tussen. Het veldbezoek toont aan dat de sloten op bepaalde plekken (lage geleidelijke oever) geschikt zijn als voortplantingswater. Het plangebied en omgeving bevatten bovendien plekken die geschikt zijn om dekking te zoeken overdag. Overwinteringsplekken (zandhopen) zijn niet aanwezig in het huidige plangebied (BIJ12b, 2017). Mogelijk kan rugstreeppad overwinteren op de nabijgelegen erven.

Beschermde vrijgestelde soorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker kunnen zowel in de smalle en brede watergang worden verwacht als ook in de groenstroken en de rietkragen.

Effectanalyse en conclusie

De aanwezigheid van rugstreeppad in het plangebied is zeer waarschijnlijk, maar de aantallen die er voorkomen zijn niet bekend. Door de werkzaamheden kunnen zij verwond of gedood worden en kan leefgebied worden vernietigd. Daarom dient een ontheffing te worden aangevraagd. De Omgevingsdienst wil bij dergelijke aanvraag weten hoeveel padden er voorkomen in en rondom het plangebied. Waarschijnlijk is daarom een aanvullend onderzoek naar rugstreeppadden nodig. Er kan echter ook voor gekozen worden om eerst contact op te nemen met de Omgevingsdienst aangezien er reeds een ontheffingsprocedure voor de Wet natuurbescherming voor rugstreeppad loopt voor De Maricken II. Na verkrijgen van een ontheffing zal het gebied afgeschermd moeten worden met amfibieënschermen en zal het leeg gevangen moeten worden. Deze maatregelen zullen moeten worden beschreven in een ecologisch werkprotocol.

Door de werkzaamheden zullen bovendien pionierssituaties ontstaan (bij graven, plaatsen voorbelasting, dempen sloot met zand). Mocht uit het aanvullend onderzoek komend dat zich momenteel geen rugstreeppadden in het plangebied bevinden, dan dienen deze plekken alsnog voorafgaand aan de werkzaamheden afgeschermd te worden met amfibieënschermen. Op deze manier wordt invasie van de werkplekken door rugstreeppad voorkomen.

De werkzaamheden kunnen effect hebben op de vrijgestelde beschermde amfibiesoorten bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker, doordat zij in het gehele plangebied kunnen voorkomen. Bij werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de paaitijd en winterrust van amfibieën. Er kan daarom gewerkt worden tussen begin maart en half april of tussen begin augustus en eind oktober

(Gedragscode Unie van Waterschappen, 2019). Wanneer de werkzaamheden buiten deze periode rustig worden opgestart en in een richting wordt gewerkt, zullen de soorten zich tijdens het werken niet binnen het plangebied ophouden. Bij het dempen van de watergang dient bovendien demping in de richting van doorlopend water plaats te vinden. Het te dempen deel van de sloot dient hierna te worden leeg gevangen. Hierdoor zullen de soorten door de werkzaamheden niet gedood worden. Gezien slechts een klein deel van de dijk en groenstrook verdwijnt, blijft er voldoende geschikt habitat in de omgeving voor de soorten om in te verblijven, de staat van instandhouding wordt daarmee niet negatief beïnvloed.

4.3.7 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde vissoorten in de omgeving van het plangebied. Tijdens het veldbezoek op 20 juni 2023 zijn enkel karpers en stekelbaarsjes waargenomen.

Onderzoek naar De Maricken I (van Veen, 2013; van Veen, 2017) liet in gelijke sloten, aansluitend op de watergangen in het plangebied, geen beschermde soorten zien. Alle beschermde vissoorten met uitzondering van de grote modderkruiper behoeven snelstromend, schoon en/of koel zuurstofrijkwater (RAVON). De sloten in het plangebied voldoen daar niet aan. De grote modderkruiper komt voor in plantenrijke, ondiepe oeverzones (nodig voor voortplanting en opgroeien juvenielen), dit biotoop komt niet in of in de buurt van het plangebied voor (RAVON).

Effectanalyse en conclusie

Gezien aanwezigheid van beschermde vissoorten in de te dempen smalle watergang is uitgesloten, kunnen effecten van het dempen van de watergang op deze soortgroep worden uitgesloten. Aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van beschermde vissen is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vissen is niet nodig.

In de watergang zijn niet-beschermde vissen aanwezig en te verwachten. Bij het dempen van de watergang dient demping in de richting van doorlopend water plaats te vinden. Het te dempen deel van de sloot dient hierna te worden leeggevest. Bij deze werkzaamheden moet rekening gehouden worden met het paaiseizoen (16 april - 31 mei) en de winterrust (1 november - 1 maart) van vissen, werkzaamheden in het water vinden bij voorkeur buiten deze periodes plaats in het kader van de zorgplicht (Gedragscode Unie van Waterschappen, 2019).

4.3.8 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF toont geen waarnemingen van beschermde ongewervelden in de omgeving van het plangebied. Daarnaast worden op basis van hun verspreiding en het aanwezige habitat ook geen beschermde ongewervelden verwacht. Beschermde vlinders eisen een zeer specifiek habitat, zoals specifieke waardplanten of open grond. Deze biotopen en waardplanten komen niet voor binnen het plangebied. Er is wel langzaam stromend water aanwezig in het gebied, mogelijk geschikt voor beschermde libellen. Deze soorten zijn echter vrij kritisch en zijn niet zomaar te vinden in agrarische graslanden, tenzij krabbenscheerslootjes aanwezig zijn (Vlinderstichting). Dat is hier niet het geval.

Effectanalyse en conclusie

Aangezien beschermde ongewervelden niet in het plangebied voorkomen, zijn effecten van de werkzaamheden ook uit te sluiten. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde ongewervelden is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot ongewervelden is niet nodig.

5 Natuurbeleidskaders

5.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in wetgeving is vastgelegd bestaat uit het beleid ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland (NNN). Daarnaast kent de provincie Utrecht beleid ten aanzien van ganzenrustgebied, weidevogelkerngebied en Groene contour. Bij bijlage 1 wordt het beleid nader beschreven.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van het NNN, ganzenrustgebied, weidevogelkerngebied en Groene contour in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van 'nee, tenzij, procedure'. In de provincie Utrecht zijn effecten vanuit externe werking niet van toepassing.

Ook wordt het gemeentelijk natuurbeleid van de gemeente De Ronde Venen behandeld. Het gemeentelijk natuurbeleid van De Ronde Venen is beschreven in de Structuurvisie De Ronde Venen 2030 (Gemeente De Ronde Venen, 2013) en het Groenbeleidsplan 2017-2040 (Gemeente De Ronde Venen, 2017).

5.2 Resultaten

Natuurnetwerk Nederland

Voor de inventarisatie is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Utrecht. Uit de interactieve kaart natuurbeheerplannen blijkt dat het dichtstbijzijnde gebied behorend tot de NNN op een afstand van 265 meter ligt, aan de overkant van de ingénieur Enschedeweg (N212), zie Figuur 5.1. Het gaat hier om nog te ontwikkelen NNN-gebied.

Ganzenrustgebied, Groene contour en weidevogelkerngebied

Voor de inventarisatie van beschermde gebieden buiten het Natuurnetwerk Nederland is gebruik gemaakt van de interactieve kaarten van provincie Utrecht. Uit deze kaarten blijkt dat het plangebied in weidevogelkerngebied ligt zie Figuur 5.2. De dichtstbijzijnde Groene contour ligt op 4,3 kilometer afstand, het meest nabije ganzenrustgebied ligt op 7,2 kilometer afstand van het plangebied.

Gemeentelijk beleid

De belangrijkste groene punten in de Structuurvisie en het Groenbeleidsplan zijn:

- Kernrandzones: door realisatie van natuur, groen, aanleg en beheer van recreatieve voorzieningen, wordt verrommeling tegengegaan.
- Landschap: Het open en groene karakter van het landelijke gebied is het 'kapitaal' van De Ronde Venen.
- Groene netwerken: De gemeentelijke ambitie is om het netwerk voor wandelen en fietsen te versterken.

5.3 Conclusie

Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied is niet in een NNN-gebied gelegen en externe werking is niet van toepassing op NNN-gebieden in Utrecht. Daarom zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten.

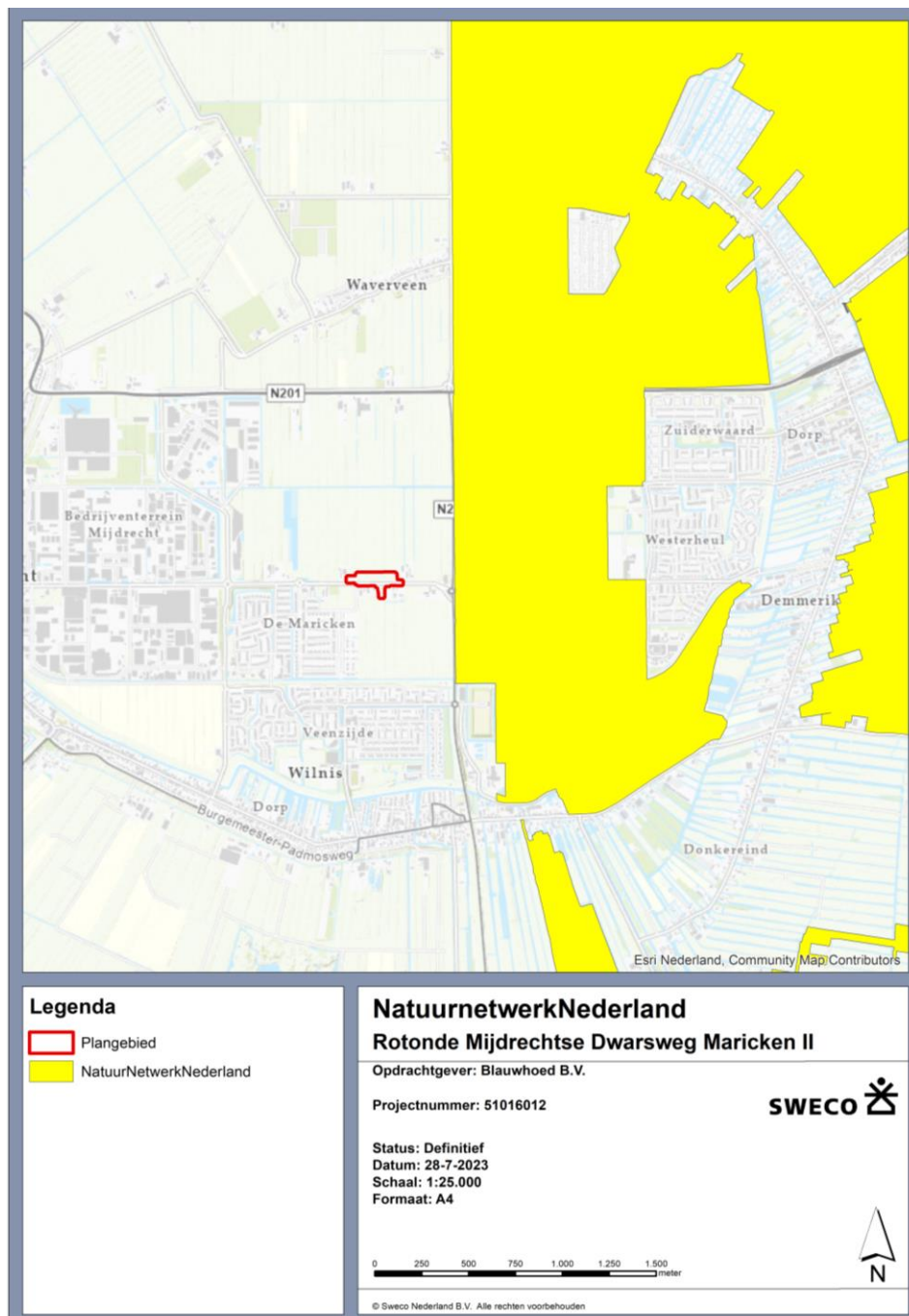
Ganzenrustgebied, Groene contour en weidevogelkerngebied

Het plangebied ligt wel binnen weidevogelkerngebied. De voorgenomen plannen leiden tot een verandering in het bestemmingsplan. Dit betekent dat een nee, tenzij-toets zal moeten worden uitgevoerd om te onderzoeken of het plan effect zal hebben op aanwezige weidevogels en de aangewezen functies binnen het gebied.

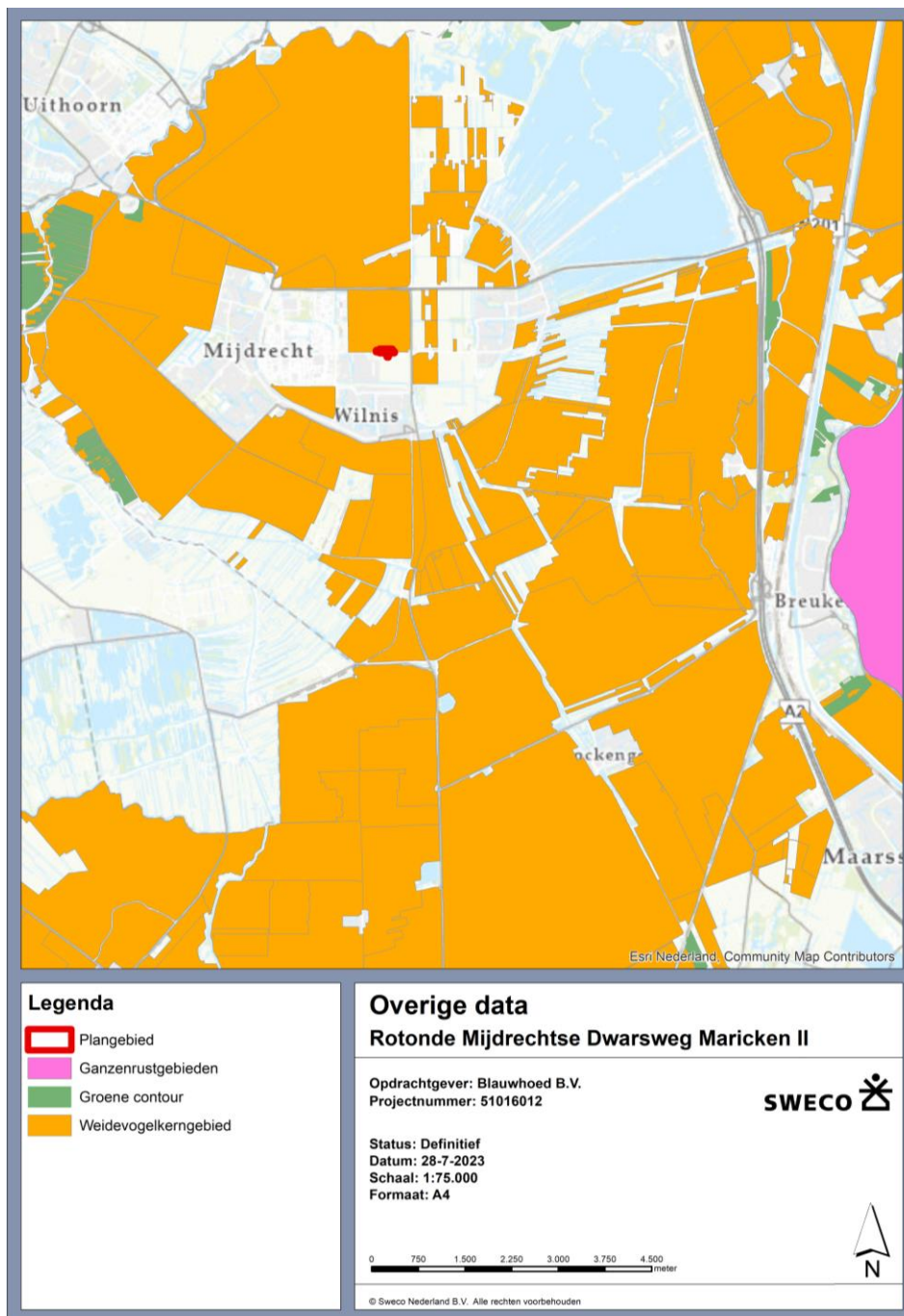
De overige provinciaal beschermde gebieden (ganzenrustgebieden en Groene contouren) liggen op dergelijk grote afstand met veel bestaande verstoring ertussen, waardoor negatieve effecten op voorhand zijn uit te sluiten. Het is niet noodzakelijk om een 'nee, tenzij-toets uit te laten voeren.

Gemeentelijk beleid

Met de aanleg van de brug zal het open en groene karakter van het landelijke gebied voor een deel verloren gaan. Het plan is daarmee in strijd met het gemeentelijk natuurbeleid.

Figuur 5.1 Ligging van het plangebied ten opzichte van NNN.

Figuur 5.2 Ligging van het plangebied ten opzichte van ganzenrustgebied, Groene contour en weidevogelkerngebied.

6 Conclusies en aanbevelingen

6.1 Natura 2000

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van Natura 2000-gebied. Het dichtstbijzijnde gebied, behorende tot Natura 2000, is gelegen op circa 4,4 kilometer afstand. Dit betreft de Nieuwkoopse Plassen & De Haeck, waarin zich stikstofgevoelige habitattypen bevinden. Vanwege de relatief grote afstand zijn directe effecten uitgesloten. Tijdens de aanlegfase zal door het gebruik van voertuigen en werktuig en machines echter sprake zijn van een toename van stikstofemissies. Een AERIUS-berekening dient uitgevoerd te worden om te bepalen of de stikstofdepositie zal toenemen in Natura 2000-gebieden als gevolg van de werkzaamheden ten tijde van de aanleg- en de gebruiksfase.

6.2 Soortenbescherming

Uit het oriënterend veldbezoek en bronnenonderzoek blijkt dat de werkzaamheden mogelijk effect hebben op huismus, vleermuizen en rugstreeppad. Ook dienen maatregelen genomen te worden om effecten aan categorie 5 nest- broedvogels, algemene broedvogels, vrijgestelde beschermde zoogdieren (haas, huisspitsmuis en veldmuis), vrijgestelde beschermde amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker), ringslang en niet-beschermde vissen te voorkomen en om invulling te geven aan de zorgplicht.

Aanvullende onderzoeken

Vleermuizen

Vleermuizen zijn mogelijk aanwezig in omliggende gebouwen en bomen, waaronder de boerderij aan de Mijdrechtse Dwarsweg 30 en de gebouwen aan de Mijdrechtse Dwarsweg 20, 21 en 25. Wanneer niet voorkomen kan worden dat mogelijk verblijfplaatsen in bomen en huizen extra verlicht worden, dient een aanvullend onderzoek de aan- dan wel afwezigheid van verblijfplaatsen aan te tonen. Dit onderzoek dient plaats te vinden tussen half mei en eind september, door vijf bezoeken uit te voeren. Als uit dit onderzoek blijkt dat verblijfplaatsen aanwezig zijn en deze negatief beïnvloed worden door de werkzaamheden, zal een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming aangevraagd moeten worden. Bij een dergelijke ontheffing dient te worden aangetoond dat sprake is van een in wet genoemd belang voor het plaatsen van aanvullende verlichting welke leidt tot verstoring van vaste rust- en/of verblijfplaatsen van vleermuizen en dat er redelijkerwijs geen andere alternatieven mogelijk zijn. Ook zullen mitigerende en compenserende maatregelen in dat geval genomen moeten worden.

Rugstreeppad

De aanwezigheid van rugstreeppad in het plangebied is zeer waarschijnlijk, maar de aantallen die er voorkomen zijn niet bekend. Door de werkzaamheden kunnen zij verwond of gedood worden en kan leefgebied worden vernietigd. Daarom dient een ontheffing te worden aangevraagd. De Omgevingsdienst wil bij dergelijke aanvraag weten hoeveel padden er voorkomen in en rondom het plangebied. Waarschijnlijk is daarom een aanvullend onderzoek naar rugstreeppadden nodig. Er kan echter ook voor gekozen worden om eerst contact op te nemen met de Omgevingsdienst aangezien er reeds een ontheffingsprocedure voor de Wet natuurbescherming voor rugstreeppad loopt voor De Maricken II. Na verkrijgen van een ontheffing zal het gebied

afgeschermd moeten worden met amfibieënschermen en zal het leeg gevangen moeten worden. Deze maatregelen zullen moeten worden beschreven in een ecologisch werkprotocol.

Door de werkzaamheden zullen bovendien pioniersituaties ontstaan (bij graven, plaatsen voorbelasting, dempen sloot met zand). Mocht uit het aanvullend onderzoek komen dat zich momenteel geen rugstreeppadden in het plangebied bevinden, dan dienen deze plekken alsnog voorafgaand aan de werkzaamheden afgeschermd te worden met amfibieënschermen. Op deze manier wordt invasie van de werkplekken door rugstreeppad voorkomen.

Maatregelen

Om te voorkomen dat de werkzaamheden effect hebben op categorie 5 nest-broedvogels, algemene broedvogels, algemeen voorkomende zoogdieren (haas, huisspitsmuis en veldmuis), vrijgestelde beschermde amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker), ringslang en niet-beschermde vissen te voorkomen en om invulling te geven aan de zorgplicht, dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Indien werkzaamheden binnen de periode maart tot en met half augustus plaatsvinden dient een ecologische check op het werkgebied uitgevoerd te worden maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden.
 - indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringssafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd.
- Werkzaamheden worden rustig opgestart, er wordt in één richting gewerkt (bij dempen water in de richting van het doorgaande water).
 - bij het aantreffen van dieren wordt deze de gelegenheid gegeven om het plangebied te kunnen verlaten.
- Werken in/aan het water vindt plaats in de periode: begin maart tot half april of tussen begin augustus en eind oktober (in verband met de paaiperiode en winterrust van amfibieën en vissen).

6.3 Natuurbeleidskaders

Het plangebied is niet in een NNN-gebied, ganzenrustgebied en Groene contour gebied gelegen en externe werking is niet van toepassing op deze gebieden in Utrecht. Daarom zijn negatieve effecten op voorhand uit te sluiten. Het is niet noodzakelijk om voor NNN-gebied, ganzenrustgebied en Groene contourgebieden een nee, tenzij-toets uit te laten voeren.

Het plangebied ligt binnen weidevogelkerngebied. De voorgenomen plannen leiden tot een verandering in het bestemmingsplan. Dit betekent dat een nee, tenzij-toets zal moeten worden uitgevoerd om te onderzoeken of het plan effect zal hebben op aanwezige weidevogels en de aangewezen functies binnen het gebied.

Het plan is in strijd met gemeentelijk beleid om open en groene karakter van het landelijke gebied te behouden.

Referenties

- BIJ12a (2017). Kennisdocument gierzwaluw *Apus apus*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-006-Kennisdocument-Gierzwaluw-1.0.pdf> op 26 juli 2023.
- BIJ12b (2017). Kennisdocument rugstreeppad *Bufo calamita*. Versie 1.0, juli 2017. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-017-Kennisdocument-Rugstreeppad-1.0.pdf> op 26 juli 2023.
- BIJ12b (2017). Kennisdocument huismus *Passer domesticus*. Versie 1.0. Ingezien van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf> op 26 juli 2023.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill (2011). *Vleermuizen, Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika*. Tirion Uitgevers BV Utrecht - Zoogdiervereniging Nijmegen.
- FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. Onderdeel van NDFF-verspreidingsatlas, www.verspreidingsatlas.nl/ ingezien op 26 juli 2023.
- Gemeente De Ronde Venen (2013). *Structuurvisie De Ronde Venen 2030*. Ingezien via: https://gemeente.derondevenen.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeentelijk_beleid_en_regelgeving/Visies op 26 juli 2023.
- Gemeente De Ronde Venen (2017). *Groenbeleidsplan 2017-2040 De Ronde Venen*. Ingezien via: https://gemeente.derondevenen.nl/Bestuur_en_organisatie/Gemeentelijk_beleid_en_regelgeving/Beleidsnota_s op 26 juli 2023.
- Nationale Flora en Fauna Databank (NDFF). Ecogrid. Uitvoerportaal. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/secure/index.zul> op 26 juli 2023.
- Provincie Utrecht (2017). *Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie 2013-2028*.
- RAVON, informatie over ringslang en beschermde vissoorten. Ingezien van <http://www.ravon.nl/> op 26 juli 2023.
- Unie van Waterschappen (2019). *Gedragscode Wet Natuurbescherming voor waterschappen*. Ingezien via <https://www.uvw.nl/wp-content/uploads/2019/01/Gedragscode-Wet-natuurbescherming-voor-waterschappen-2019.pdf> op 26 juli 2023.
- Veen, K. van (2013). *Notitie veldonderzoek broedvogels en vissen Marickenzijde*. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapportnummer 201304091. Ecoresult, Dordrecht.
- Veen, K. van (2017). *Notitie resultaten ecologische werkbegeleiding Marickenzijde, Wilnis*. Referentienummer NER201709276v01. Ecoresult, Dordrecht.
- Vries, D., de (2020). *Verkenkend en aanvullend natuuronderzoek soortenbescherming De Maricken bouwvlakken 16 + 18 t/m 34 en aanleg brug te Wilnis*. Sweco rapport SWNL0264264.
- Vogelbescherming, informatie over beschermde vogels. Ingezien van: <http://www.vogelbescherming.nl> op 26 juli 2023.
- Zoogdiervereniging, informatie over beschermde grondgebonden zoogdieren. Ingezien van <https://www.zoogdiervereniging.nl/> op 26 juli 2023.

Bijlage 1 Toetsingskaders wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of uitbreidings- respectievelijk verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wnb een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb).

De goedkeuring of de vergunning met betrekking tot stikstofemissies in de aanleg- en gebruiksfase wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Wanneer na een eerste verkennende effectbeoordeling effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn:

- Voortoets geeft een aanwijzing over de mogelijke negatieve effecten van een plan of project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Dan is er geen vergunningsplicht en de initiatiefnemer hoeft verder niets te doen. Als er wel mogelijke significant negatieve effecten zijn volgt een passende beoordeling.
- Passende beoordeling: beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. In een passende beoordeling mag rekening gehouden worden met mitigerende maatregelen. Als significante gevolgen niet zijn uit te sluiten volgt een ADC-toets.
- ADC-toets: Aangevoerd dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is Dwingende redenen van groot openbaar belang en in Compensatie is voorzien.

Wet natuurbescherming: soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd met verschillende verbodsbepalingen:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - *Onderdeel a)* in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
 - *Onderdeel b)* de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
 - *Onderdeel c)* vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.

Van een aantal vogelsoorten geniet de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Er is een indicatieve landelijke lijst opgesteld², maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 t/m 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn, en nesten van soorten van categorie 5 enkel wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen (zie Box 1). Ook voor soorten van categorieën 1 t/4 kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen waarbij een nest geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecooloog. Soorten van categorie 1 t/m 4 zijn de volgende: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Van een aantal andere soorten zijn de nesten enkel beschermd indien er onvoldoende alternatieven zijn.

Box 1 Vogels met jaarrond beschermde nesten.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming het gehele seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Op soorten van de volgende categorie gelden de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming niet het gehele seizoen:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

Onderzoeken naar het voorkomen van soorten uit de *Vogelrichtlijn*- en/of *Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van deze soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen

² RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

worden en dat exemplaren niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming (Tabel 1). Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffing nodig.

Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

Tabel 1 Vrijgestelde soorten in provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2017).

Zoogdieren	
Aardmuis	Ondergrondse woelmuis
Bosmuis	Ree
Bunzing	Rosse woelmuis
Dwergmuis	Tweekleurige bosspitsmuis
Dwergspitsmuis	Veldmuis
Egel	Vos
Gewone bosspitsmuis	Wezel
Haas	Woelrat
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Amfibieën	
Bruine kikker	Meerkikker
Gewone pad	Middelste groene kikker / Bastaardkikker
Kleine watersalamander	

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen activiteiten die strijdig zijn met de bepalingen in de wet geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet-beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- Lid 1) Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.
- Lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden geveerd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

- Lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Provinciaal natuurbeleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in 1990 door het Rijk geïntroduceerd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Naast tal van natuurgebieden omvat het NNN ook vrijwel alle Natura 2000-gebieden. Behoudens de rijkswateren, waar het Rijk bevoegd gezag is (o.a. Waddenzee, Noordzee, IJsselmeer), zijn de provincies bevoegd gezag inzake het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Provinciale structuurvisies en Provinciale verordeningen. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan.

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij'-principe. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van de plangebieden. In provincie Utrecht is de externe werking van het NNN niet van toepassing.

Overige gebieden

In de Omgevingsverordening provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2017) wordt het beschermingsregime van natuur buiten de NNN geschaald onder ganzenrustgebieden, weidevogelkerngebieden en groene contouren. Gronden binnen de Groene contour zijn aangewezen als plekken om nieuwe natuur te realiseren.